

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
Факультет дошкільної та спеціальної освіти
Кафедра психології та педагогіки розвитку дитини

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В. о. завідувача кафедри
 Леся КАРНАУХ
«25» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Освітня програма «**ДОШКІЛЬНА ОСВІТА. ПОЧАТКОВА ОСВІТА**»

Робоча програма Теорія та методика адаптивного фізичного виховання перший (бакалаврський) рівень вищої освіти освітня програма «Дошкільна освіта. Початкова освіта», спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Розробники: **Трофаїла Наталія Дмитрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології та педагогіки розвитку дитини

Протокол від «25» серпня 2023 року № 1

В.о. завідувач кафедри психології та педагогіки розвитку дитини

(доц. Леся КАРНАУХ)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету

Протокол від «30» серпня 2023 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету дошкільної та спеціальної освіти

(доц. Ольга БУТЕНКО)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № ____
(ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	90/3	90/3
Курс	4	4
Семестр	8	8
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	2
Обсяг кредитів		
Обсяг годин, у тому числі:		
Аудиторні:	60	10
Лекційні	30	6
Семінарські / Практичні	30	4
Лабораторні		
Самостійна робота	26	70
Індивідуальні завдання	4	10
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія та методика адаптивного фізичного виховання» є формування необхідних знань, умінь й навичок з фізичного виховання в осіб з психофізичними порушеннями.

Завдання навчальної дисципліни «Теорія та методика адаптивного фізичного виховання»:
теоретичні:

- створити у студентів уявлення про адаптивне фізичне виховання та рекреацію (в різних його аспектах) й процес інтеграції інвалідів в соціум;
- розкрити зміст основних наукових теорій, концепцій, положень, які використовуються в адаптивному фізичному вихованні та рекреації;
- створити у студентів уявлення про рухові можливості за умов чотирьох основних нозологій (порушення слуху, зору, опорно-рухового апарату та розумова відсталість);

практичні:

- навчити студентів особливостям проведення фізкультурно-оздоровчих, спортивно-масових та рекреаційних занять з неповносправними в різного типу установах;
- навчити студентів визначати мету й завдання конкретного уроку, рекреаційного заняття, фізкультурно-оздоровчого заходу з особами з особливими потребами
- ознайомити студентів із методами тестування рухових можливостей за умов психофізичних порушень;
- навчити студентів вибору адекватних засобів фізичного виховання та рекреації в роботі з людьми із психофізичними порушеннями;
- представити студентам індустрію спорту для інвалідів: спортивні організації, асоціації та методи їх роботи.

3. Компетентності та програмні результати навчання за ОП.

Компетентності за ОП: ЗК-6. Здатність до міжособистісної взаємодії. ФК-12. Здатність до фізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності. ФК-14. Здатність до формування в дітей молодшого шкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

Програмні результатами навчання за ОП: ПРН -14. Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей. ПРН -20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Тема 1. Загальна характеристика адаптивного фізичного виховання

Тема 2. Принципи, функції, засоби, методи та форми адаптивного фізичного виховання

Тема 3. Методи та форми організації адаптивного фізичного виховання

Тема 4. Основні закономірності розвитку фізичних здібностей афв

Тема 5. Принципи розвитку фізичних здібностей адаптивного фізичного виховання

Тема 6. Розвиток фізичних здібностей в адаптивному фізичному вихованні

Тема 7. Адаптивне фізичне виховання при глухоті

Змістовий модуль 2. МЕТОДИКА АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПРИ РІЗНИХ НОЗОЛОГІЯХ.

Тема 8. Адаптивне фізичне виховання при сліпоті

Тема 9. Адаптивне фізичне виховання при порушеннях опорно-рухового апарату та ураженнях спинного мозку тема

Тема 10. Адаптивне фізичне виховання при дитячому церебральному паралічі

Тема 11. Адаптивне фізичне виховання при відхиленні розумового розвитку

Тема 12. Контроль в адаптивному фізичному вихованні

Тема 13. Характеристика змісту занять з адаптивного фізичного виховання

Тема 14. Відмінні риси методики навчання руховим діям та розвитку фізичних якостей і здібностей учнів

Тема 15. Класифікація спортсменів в адаптивному спорті

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ												
Тема 1. Загальна характеристика адаптивного фізичного виховання		2	2			2		2				
Тема 2. Принципи, функції, засоби, методи та форми адаптивного фізичного виховання		2	2			2			2			
Тема 3: Методи та форми організації адаптивного фізичного виховання		2	2			2						10
Тема 4: Основні закономірності розвитку фізичних здібностей афв		2	2			2		2				
Тема 5: Принципи розвитку фізичних здібностей адаптивного фізичного виховання		2	2			2						10

Тема 6. Розвиток фізичних здібностей в адаптивному фізичному вихованні		2	2			2					10
Тема 7. Адаптивне фізичне виховання при глухоті		2	2			2					10
Разом за змістовим модулем 1		14	14			14		4	2		40
Змістовий модуль 2. МЕТОДИКА АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПРИ РІЗНИХ НОЗОЛОГІЯХ											
Тема 8. Адаптивне фізичне виховання при сліпоті		2	2			2		2			
Тема 9. Адаптивне фізичне виховання при порушеннях опорно-рухового апарату та ураженнях спинного мозку		2	2			2					10
Тема 10. Адаптивне фізичне виховання при дитячому церебральному паралічі		2	2			2					10
Тема 11. Адаптивне фізичне виховання при відхиленні розумового розвитку		2	2			2			2		
Тема 12. Контроль в адаптивному фізичному вихованні		2	2			2					6
Тема 13. Характеристика змісту занять з адаптивного фізичного виховання		2	2			2					4
Тема 14. Відмінні риси методики навчання руховим діям та розвитку фізичних якостей і здібностей учнів		2	2			2					6
Тема 15. Класифікація спортсменів в адаптивному спорті		2	2			2					4
Разом за змістовим модулем 2		16	16			16		2	4		40
Усього годин											
Модуль 2											
ІНДЗ			-	-		-		-	-		-
Усього годин		30	30			30		6	4		80

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Загальна характеристика адаптивного фізичного виховання	2	
2	Принципи, функції, засоби, методи та форми адаптивного фізичного виховання	2	2
3	Методи та форми організації адаптивного фізичного виховання	2	
4	Основні закономірності розвитку фізичних здібностей афв	2	

5	Принципи розвитку фізичних здібностей адаптивного фізичного виховання	2	
6	Розвиток фізичних здібностей в адаптивному фізичному вихованні	2	
7	Адаптивне фізичне виховання при глухоті	2	
8	Адаптивне фізичне виховання при сліпоті	2	
9	Адаптивне фізичне виховання при порушеннях опорно-рухового апарату та ураженнях спинного мозку тема	2	
10	Адаптивне фізичне виховання при дитячому церебральному паралічі	2	
11	Адаптивне фізичне виховання при відхиленні розумового розвитку	2	2
12	Контроль в адаптивному фізичному вихованні	2	
13	Характеристика змісту занять з адаптивного фізичного виховання	2	
14	Відмінні риси методики навчання руховим діям та розвитку фізичних якостей і здібностей учнів	2	
15	Класифікація спортсменів в адаптивному спорті	2	
	Всього годин:	30	4

8. Самостійна робота

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу. Її спрямовано на засвоєння знань, формування вмінь та навичок навчання іноземної мови дітей дошкільного віку. Вона сприяє розвитку інтересу майбутніх педагогів до творчої роботи і здатності розв'язання наукових завдань.

Зміст самостійної роботи визначається робочою навчальною програмою з дисципліни та методичними рекомендаціями викладача. Для самостійного опрацювання рекомендовано опрацювання наукової літератури та періодичних видань.

Самостійна робота з дисципліни «Теорія і методика адаптивного фізичного виховання» передбачає підготовку теоретичних питань курсу; опрацювання лекційного матеріалу; виконання завдань для самоконтролю та самостійної роботи; опрацювання нормативно-правової бази, періодичної літератури; підготовку наукових повідомлень.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Адаптивне фізичне виховання, як засіб інтеграції людей з особливими потребами в суспільство	10
2	Україна в міжнародному спортивному русі інвалідів	10
3	Заповнити таблицю «Класифікація фізичних вправ»	6
4	Підготувати таблицю сензитивних періодів розвитку фізичних якостей	4
5	Сучасні методики адаптивного фізичного виховання при різних нозологіях	4
6	Підготувати комплекс вправ для розвитку сили в учнів молодшого шкільного віку, середнього шкільного віку та старшого шкільного віку на уроках фізичної культури	6
7	Підготувати комплекс вправ для розвитку витривалості в учнів молодшого шкільного віку, середнього шкільного віку та старшого шкільного віку на уроках фізичної культури	4
8	Підготувати комплекс вправ для розвитку гнучкості в учнів молодшого шкільного віку, середнього шкільного віку та старшого шкільного віку на уроках фізичної культури	10
9	Підготувати комплекс вправ для розвитку спритності в учнів молодшого шкільного віку, середнього шкільного віку та старшого шкільного віку на уроках фізичної культури	10
10	Підготувати навчаючу програму для вивчення певної рухової дії (індивідуальне завдання для кожного студента)	6
11	Підготувати навчаючі програми з основних варіативних модулів шкільної програми (гімнастика, легка атлетика, баскетбол)	6
12	Особливості фізичного виховання в умовах спеціалізованих закладів освіти в Україні та за кордоном	4
	Всього годин:	80

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНДЗ прилюдним захистом навчального проекту.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: належним чином оформлена та представлена аудиторії завершена теоретично-практична робота у межах навчальної програми курсу.

Вид ІНДЗ: дослідження у вигляді реферату, структурними елементами якого є вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Критерії оцінювання ІНДЗ. Представлення результатів навчально-дослідної роботи здійснюється студентами через усну доповідь з використанням електронних засобів інтерактивної дошки SMART. Студент повинен продемонструвати оригінальність і самостійність у викладенні думок разом із вмінням користуватись науковою та довідковою літературою, синтезувати інформацію з різних джерел. Електронна презентація повинна містити медіафайли – фото, звукові та відеофайли, а також різні медіаефекти.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з курсу «Теорія і методика адаптивного фізичного виховання». Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 20 балів.

1. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з порушеннями слуху. Розробка фрагменту робочого плану занять з фізичної культури.

2. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з порушеннями зору. Розробка фрагменту робочого плану занять з фізичної культури.

3. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з порушеннями мовлення. Розробка фрагменту робочого плану занять з фізичної культури.

4. Підготовка конспектів занять для осіб різних вікових груп з ДЦП. Розробка фрагменту робочого плану занять з фізичної культури.

5. Підготовка конспектів занять для осіб різних вікових груп з периферичним паралічем. Розробка фрагменту робочого плану занять з фізичної культури.

6. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з епілепсією. Розробка фрагменту робочого плану занять з фізичної культури.

7. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з обмеженням розумових здібностей. Розробка фрагменту робочого плану занять з фізичної культури.

8. Підготовка конспектів занять для інвалідів різних вікових груп з порушеннями опорно-рухового апарату. Розробка фрагменту робочого плану занять з фізичної культури.

9. Підготовка конспектів занять для дітей, які знаходяться в Будинку дитини. Розробка фрагменту робочого плану занять з фізичної культури.

10. Методи навчання

Розповідь, обговорення, пояснення, дискусія; ілюстрація, демонстрація, спостереження; репродуктивні, проблемно-пошукові й дослідницькі; особистісно-орієнтовані, індуктивні, дедуктивні, виконання творчих завдань до практичних занять, групові дискусії.

11. Методи контролю

Усне опитування, взаємоперевірка, самооцінка, колективне оцінювання, перевірка конспектів першоджерел, оцінювання реферативних повідомлень, перевірка результатів дослідження, перевірка зошитів з практичними роботами, контрольна робота, тестові завдання, термінологічний диктант, захист індивідуального завдання (реферату).

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка «**відмінно**» виставляється за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

Оцінка «**добре**» виставляється за вияв студентом повних, систематичних знань з дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури;

здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але студент допускає несуттєвих помилок при викладанні матеріалу.

Оцінка «задовільно» виставляється за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною та додатковою літературою, передбаченою програмою; студент допускає суттєвих помилок при викладанні матеріалу, але спроможний усунути їх із допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно» виставляється за викладення студентом матеріалу, що складає менше 50% необхідного обсягу; незнання основного активного словника і граматичних правил: невміння передати навчальну інформацію засобами іноземної мови адекватно, неспроможність дати відповіді на запитання викладача.

Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентіві, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для екзамену 412 (денна форма)

Поточне оцінювання і самостійна робота																		
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2								ПК	ІН ДЗ	Су ма	
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	T 13	T 14	T 15				
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	20	100

Приклад для екзамену 412 (заочна форма)

Поточне тестування та самостійна робота					ПК	ІНД ДЗ	Сума	
Змістовий модуль 1								
T1		Mк		T2	МК	5	15	100
20		20		20	20			

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
69–74	D		
60–68	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

Основна

1. Теорія і методика адаптивного фізичного виховання : навч.-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Н. Д. Трофаїла. – Умань : Візаві, 2021. – 133 с.

2. Дитина : Освітня програма для дітей від 2 до 7 років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білокаленко [та ін.]; наук. кер. Г. В. Беленька, М. А. Машовець ; Мін. осв. і науки України, Київ. ун.-т ім. Б. Грінченка., 2016. 340 с.

3. Єфименко М. М. Програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку «Казкова фізкультура» Тернопіль : Мандрівець, 2014. 52 с.

4. Програма розвитку дитини від 2 до 6 років та методичні рекомендації «Безмежний світ гри з LEGO» / О. Ю. Рома, В. Ю. Близнюк, О. П. Борук, the LEGO Foundation, 2016. 140 с.

5. Лист МОН від 31.08.2023 1/13094-23 «Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2023/2024 навчальному році

Допоміжна

6. Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів: [підручник] / Ю. А. Бріскін. – К. : Олімпійська література, 2006. – С. 5–124.

7. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студ. ВНЗ / Т. Ю. Круцевич. – К.: Олімпійська література, 2008. – 393 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Адаптивне фізичне виховання» для студентів денної форми за спеціальністю 8.01020302 – фізична реабілітація / О.А. Дуло – Ужгород, 2013. (Електронна версія на кафедрі фізичної реабілітації ФЗЛ УжНУ).

2. Конспект лекцій з дисципліни « Адаптивне фізичне виховання». (Електронна версія на кафедрі фізичної реабілітації ФЗЛ УжНУ).

3. Адаптивне фізичне виховання: Збірник тестів /Дуло О.А., Гузак О.Ю. – Ужгород, 2013. – 42 с. (Електронна версія на кафедрі фізичної реабілітації ФЗЛ УжНУ).

4. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Адаптивне фізичне виховання» (Електронна версія на кафедрі фізичної реабілітації ФЗЛ УжНУ).